

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 27 lipca 2010r.

Jolanta Fedak

DPR-I-0702-65/JS/BW/10
DP-II-0702-68-EN/10

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu RP

W związku z pismem Pana Przewodniczącego z dnia 12 lipca br., znak: BPS/KU-034/919/6/10, dotyczącym podjęcia prac nad inicjatywą ustawodawczą przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP w zakresie zmiany ustawy o zmianie ustawy o Policji (druk senacki nr 919), uprzejmie przedstawiam następującą opinię:

Jak wynika z uzasadnienia do projektu ustawy o zmianie ustawy o Policji (druk senacki nr 919) – projektowana nowelizacja ma na celu wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 lutego 2010 r. (sygn. akt K 1/08) stwierdzającego niezgodność z art. 66 ust. 2 Konstytucji RP art. 114 ust. 1 pkt 2 ustawy o Policji, w części obejmującej słowa „nie więcej jednak, niż za ostatnie 3 lata kalendarzowe”.

Przepis art. 114 ust. 1 pkt 2 ustawy o Policji, w części uznanej za niezgodną z art. 66 ust. 2 Konstytucji RP, stracił moc z dniem 8 marca 2010 r. (tj. z dniem publikacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego w Dzienniku Ustaw Nr 34, poz. 190).

Do dnia 8 marca 2010 r. przepis art. 114 ust. 1 pkt 2 ustawy o Policji stanowił, że policjant zwalniany ze służby otrzymuje ekwiwalent pieniężny za niewykorzystane urlopy wypoczynkowe lub dodatkowe oraz za niewykorzystany czas wolny od służby przyznany na podstawie art. 33 ust. 3 ustawy, nie więcej jednak, niż za ostatnie 3 lata kalendarzowe.

W uzasadnieniu do powołanego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego (teza 8.3) stwierdza się, że: „Prawo do ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy lub za czas wolny od służby jest prawem majątkowym policjanta, którego ograniczenie musi odpowiadać wymogom art. 31 ust. 3 Konstytucji. Prawo do corocznego płatnego urlopu jest gwarantowane w art. 66 ust. 2 Konstytucji i nie może być arbitralnie ograniczone również w odniesieniu do rekompensaty pieniężnej za urlop niewykorzystany lub za czas wolny od pracy (w przypadku zaś policjantów – służby). Prawo do corocznego płatnego urlopu gwarantowane jest w art. 66 ust. 2 Konstytucji w sposób bezwarunkowy. Rekompensata pieniężna za niewykorzystany (płatny) urlop stanowi zatem konieczny substytut otrzymywany w miejsce niewykorzystanego urlopu.” W dalszej części powyższej tezy stwierdza się, że: „Możliwość uzyskania ekwiwalentu pieniężnego jedynie za ostatnie 3 lata kalendarzowe (art. 114 ust. 1 pkt 2 *in fine* ustawy o Policji) budzi wątpliwości także z punktu widzenia zasady sprawiedliwości społecznej.” Bardzo ważne jest także stwierdzenie, że: „Kwestią odmienną, pozostającą poza granicami zaskarżenia – a zatem poza sferą orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w tej sprawie – jest ocena konstytucyjności unormowań regulujących uwarunkowania dochodzenia roszczeń z tytułu stosunku służby w Policji (oraz związanych ze stosunkiem tej służby roszczeń pochodnych), w tym – kwestia zakresu i terminów przedawnienia tych roszczeń”.

Ustosunkowując się do prośby Pana Przewodniczącego, pragnę na wstępie wyjaśnić, że przepisy ustawy o Policji regulują m.in. prawa i obowiązki policjantów związane ze stosunkiem służby, stanowiącym odrębną od stosunku pracy i samodzielną podstawę prawną świadczenia pracy (pełnienia służby) przez tę grupę funkcjonariuszy. Z tego względu przepisy ustawy o Policji nie mieszczą się w zakresie działania Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Zatem Minister Pracy i Polityki Społecznej nie może jednoznacznie ocenić wpływu powołanego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego na zakres uprawnień policjantów, do czego, moim zdaniem, jest właściwy Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Z punktu widzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej istotne jest natomiast, na jakiej podstawie prawnej i w jakim zakresie powszechnie obowiązujące przepisy Kodeksu pracy regulujące prawa i obowiązki stron stosunku pracy mogą mieć zastosowanie do stosunku służby, w jakim pozostają policjanci. Biorąc pod uwagę przedmiot regulacji zawartej w art. 114 ust. 1 pkt 2 ustawy o Policji, w brzmieniu nadanym powołanym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego – chodziłoby tu zwłaszcza o kwestie związane z urlopem wypoczynkowym i ekwiwalentem pieniężnym za niewykorzystany urlop wypoczynkowy,

zarówno w zakresie prawa policjanta do takich świadczeń, jak i możliwości ich dochodzenia na drodze sądowej.

W mojej ocenie przepisy ustawy o Policji, w art. 82, samodzielnie i całościowo regulują prawo policjanta do urlopu wypoczynkowego, a także wymiar takiego urlopu. Zgodnie z tymi przepisami, policjantowi przysługuje prawo do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego, w wymiarze 26 dni roboczych, przy czym prawo do pierwszego urlopu uzyskuje on z upływem 6 miesięcy służby w wymiarze połowy urlopu przysługującego po roku służby. Prawo do urlopu w pełnym wymiarze policjant nabywa z upływem roku służby; do tego urlopu wlicza się urlop, do którego policjant nabywa prawo z upływem 6 miesięcy służby.

Z kolei prawo do ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy reguluje art. 114 ust. 1 pkt 2 ustawy o Policji, w brzmieniu wynikającym z wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Taki ekwiwalent przysługuje, co do zasady, policjantowi zwalnianemu ze służby. Natomiast, zgodnie z art. 114 ust. 3 ustawy o Policji, policjant zwalniany ze służby na podstawie art. 41 ust. 1 pkt 3 i 4a oraz ust. 2 pkt 8 otrzymuje ekwiwalent pieniężny za urlopy wypoczynkowe niewykorzystane w latach poprzedzających rok zwolnienia ze służby, nie więcej jednak niż za okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 2. Należy zwrócić uwagę, że Trybunał Konstytucyjny, orzekając o niekonstytucyjności końcowego fragmentu przepisu zawartego w ust. 1 pkt 2 art. 114 omawianej ustawy, nie odniósł się do brzmienia art. 114 ust. 3 ustawy o Policji (w części przywołującej ust. 1 pkt 2)

Przepisy ustawy o Policji (art. 107) regulują także kwestię przedawnienia roszczeń z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych stanowiąc, że takie roszczenia przedawniają się z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Art. 107 jest zamieszczony w rozdziale 9 ustawy o Policji, dotyczącym uposażeń i innych świadczeń pieniężnych policjantów. Ze względu na brak wiedzy o praktycznych aspektach stosowania tego przepisu, a także w związku z jego umiejscowieniem w rozdziale 9 ustawy przed art. 114 ustawy o Policji - nie mogę wyrazić jednoznacznej opinii, co do możliwości stosowania okresu przedawnienia określonego w art. 107 ustawy o Policji do należności wskazanych w art. 114 ust. 1 pkt 2 tej ustawy.

Pragnę wyjaśnić, że przepisy Kodeksu pracy regulują zagadnienie przedawnienia roszczeń ze stosunku pracy, stanowiąc w art. 291, że takie roszczenia, co do zasady, ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Przedawnieniu ulegają przy tym zarówno roszczenia o charakterze majątkowym, jak i niemajątkowym.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego (np. uchwała z dnia 20 lutego 1980 r., sygn. akt V PZP 6/79 – OSNC 1980/7-8/131; wyrok z dnia 11 kwietnia 2001 r., sygn. akt I PKN 367/00 – OSNP 2003/2/38) – roszczenie o udzielenie urlopu wypoczynkowego przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym stało się wymagalne, przy czym rozpoczęcie biegu tego terminu następuje bądź z końcem roku kalendarzowego, za który urlop przysługuje, bądź najpóźniej z końcem pierwszego kwartału następnego roku kalendarzowego.

Z kolei roszczenia o ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop wypoczynkowy można dochodzić przez okres trzech lat licząc od dnia ustania stosunku pracy, bowiem roszczenie to jest wymagalne z dniem rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy (art. 171 § 1 Kodeksu pracy).

Przedstawiając powyższe regulacje Kodeksu pracy dotyczące przedawnienia roszczeń ze stosunku pracy pragnę jednocześnie nadmienić, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym przepis art. 5 Kodeksu pracy nie ma zastosowania do stosunku służby. Wyrażona w tym przepisie zasada subsydiarnego stosowania przepisów Kodeksu pracy odnosi się bowiem, co wprost wynika z jego treści, do stosunków pracy podlegających regulacjom szczególnym. Taki pogląd wyrażono np. w wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 16 grudnia 2009 r. (sygn. akt II PK 152/09) dotyczącym funkcjonariuszy służby celnej i z dnia 7 kwietnia 2009 r. (sygn. akt I PK 218/08) dotyczącym funkcjonariuszy państwowej straży pożarnej, a także w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 28 października 2008 r. (sygn. akt I OSK 1721/07) dotyczącym funkcjonariusza służby więziennej.

Natomiast wyrażenie opinii odnośnie skutków finansowych projektowanych przepisów ustawy o zmianie ustawy o Policji (druk senacki nr 919) pozostaje w gestii Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, gdyż sprawuje on nadzór nad Policją.

MINISTER
Jolanta Fedak